

Indstilling fra Konstitutions = Komiteen angaaende den kongelige Proposition om Ophævelse af det hidtil gjældende Forbud mod at Jøder indfinde sig her i Riget m. v.

Til Odelsthinget.

Den 1ste d. M. modtog Komiteen til Indstilling kongelig Proposition til Lov om Ophævelse af de i Privatlovgivningen hidtil bestaaende Forbud mod at Jøder indfinde sig her i Riget m. v. Senere har Komiteen underhaanden modtaget til Afbenyttelse den norske Regjerings Indstilling angaaende Sanction af Stortingets Beslutning om Forandring i Grundlovens § 2 saavel som Afskrift af Høiesterets Betænkning af 1842 angaaende denne Sag, - ligeledes fra Justitsdepartementets Sekretariat endeel Bemærkninger om Jødernes Retstilstand i Danmark og Sverige, - et svenskt Lovværk, som oplyser Jødernes borgerlige Vilkaar i sidstnævnte Rige, - en paa Svenskt udgiven Lærebog i den mosaiske Religion og endelig et Exemplar af Dissenterloven af 1845.

Samtlige de sidstnævnte Dokumenter skulde vel vellede Komiteen i at bedømme, hvad der ved en foreløbig Lov kan og bør gøres, forat Jøderne allerede i det begyndte Triennium kunde gives den ved Grundlovsforandringen tilføjede Afgang til at opholde sig her i Riget.

Dokumenterne oplyse, at Jødernes Retstilstand i vore Nabolande er forskellig og grundet paa mangfoldige Bestemmelser deels af speciel og deels af almindelig Karakter, hvorhos det antydes i de Bemærkninger, som ere gjorte til Sagen - ligesom det ligger i Tingens Natur, at forsaavidt Lovene om Betingelser for Jødernes Ophold i Nabolandene skulde hos os benyttes som Materiale til en fuldstændig Lovs Udarbejdelse i lignende Retning, saa maatte der en ubferlig og grundig Bearbejdelse af dette Materiale til, dersom man skulde vente at faae ud et Resultat, som var nogenlunde tilfredsstillende.

Paa Grund af at det alt liden saaa langt ud i Stortingstiden har Regjeringen ikke seet sig istand til at forelægge noget Udkast til en fuldstændig Lov om denne Gjenskab. Komiteen seer sig endnu langt mindre istand dertil, hvorfør den forat begrunde det Resultat, hvortil den er kommen, blot skal tillade sig at gjøre de faa Bemærkninger, som den anseer aldeles fornødne.

Det maa antages at have været Stortingets Mening med at ophæve Grundlovens Forbud mod

Jødernes Afgang til Riget, ikke blot at bortstjære en Udvært paa Grundloven — thi dette kunde ogsaa blot være for Forsængeligheds eller Skins Skyld, idet man paaregnede Civilisationens Bifald til Beslutningen —; nei, Stortinget maa have villet udøve Humanitet og Resfærdighed imod en hidtil mishandlet Folkstamme og selvsølgelig tillige villet, at Privatlovgivningens Forbud mod dette Folk skulde ophæves. Et af Regjeringens Medlemmer, nemlig Statholder Løvenskiold, sees af dens Foredrag i dette Punkt at have afvisende Anskuelse saavel fra Stortingets som fra Regjeringens Pluralitet. Han anseer hverken Grundlovsforandringen eller den paatænkte Forandring i den private Lovgivning som gavnlige for Riget. Men da de Grunde, som han for sin Mening anfører, gjentagne Gange og offentlig ere blevne drøftede, troer Komiteen det ikke fornødent, at de atter her gjennemgaaes.

En anden af de kongelige Raadgivere, Statsraad Bogt, anseer det heller ikke for Tiden tilraadeligt, at Lovgivningen i denne Henseende forandres, men fremsætter dog subsidialt et Forslag til en Lov om denne Gjenstand for det Tilfælde, at man allerede nu skulde ville lade en saadan udkomme.

Regjeringens Pluralitet vil derimod have baade Norsts Lovs 3—22—1 og 2 om Forbud mod Jødernes Afgang til Riget ophævet, og tillige at Stortinget ved en Lov skal overdrage Kongen en almindelig Myndighed til at fastsætte det Fornødne om Jødernes Retstilling, indtil anderledes ved Lov bestemmes.

Statsraad Bogts Forslag har, efter Komiteens Formening, det Fortrin for Regjeringens Pluralitets, at det vil have Dissenterloven, forsaavidt som den paa Jøderne er anvendelig, udvidet til ogsaa at gjælde dem og blot delegere til Kongen en udvidet Myndighed til i særegne Tilfælde ved Resolutioner at ordne Jødernes Forholde; og lovbestemte borgerlige Vilkaar maae dog, naar de kunne havees, være at foretrække for de foranderlige Bestemmelser, som den eksekutive Magts provisoriske Myndighed muligt kunde medføre. Da Grundlovens Mening er, at Stortinget skal udøve den lovgivende Magt i al den Udstrækning, som det overensstemmende med Landets Lære kan ssee, og kun paapeger enkelte Undtagelser, som Forholdenes Natur paabyder (see Grundl. § 17), saa maa det ogsaa fra det grundlovmæssige Standpunkt ansees for rigtigst, at ikke en saadan Myn-

dighed overdrages Kongen udenfor Nødvendighedens Grændser.

Komiteen vil derfor principalt indstille til Odelsthingets Antagelse Statsraad Bogts Forslag, blot med en ubetydelig Forandring i § 2, hvilken tilligter at betegne, at Kongens Myndighed ikke ubstrækkes længere end indtil anderledes ved Lov vorder bestemt.

Man har ogsaa i Komiteen ventileret, om ikke Statsraad Riddervolds Forslag skulde være at foretrække, da Jøderne derved jo omtrent vilde sættes paa samme Fod som Medlemmer af andre Nationer, der ikke tillige ere norske Borgere — undtagen forsaavidt deres religiøse Forhold angaaer —, og da det jo ikke kan negtes, at der med Hensyn til den paa Grund af mange Omstændigheder særegne sociale Stilling, hvori Jødefolket befinder sig, kunde være Føie til at gaac frem med Vaersomhed, idet man forvandler deres totale Udelukkelse fra Riget til en Nydelse af meget vigtige Borgerrettigheder, og idet man ved foreløbige Skridt i denne Henseende let kunde bevirke, at en saadan Nydelse ved den definitive Ordning af deres Retstilstand næsten kunde blive til et Slags Nødvendighed. Men paa den anden Side maa det dog bemærkes, at skulde Jøderne blot som Fremmede kunne frit besøge og bereise Landet og som Saa danne der opholde sig, saa er det deels vanskeligt at indse, hvilke vigtige Interesser der skulde bringe dem til at søge et saadant temporært Ophold i Riget, deels blev der noget Ubestemt og Usikkert i denne deres Stilling, da den vel ofte blev vanskelig at stille fra en norsk Børgers. Da imidlertid dog dette Forslag under alle Omstændigheder er et første Skridt til ved Forandringer i den private Lovgivning at nærme sig det Maal, man egentlig antages at have haft for Die, vil Komiteen subsidialt indstille det til Odelsthingets Bifald.

Komiteen anseer det ufornødent, vidtsøftigere end som her er ssee at udtale sig om denne Sag. Den tillader sig at henvise saavel til hvad der nylig er passeret ved Stortingets Behandling af tilmeldte Grundlovsbud som til Regjeringens Foredrag, der trykt er i D^hrr. Repræsentanters Hænder, og endelig til de ovennævnte Dokumenter, som ere Sagen vedlagte, i hvilke formeentlig samtlige de Grunde ere anførte, hvilke ved denne Sags Afgjørelse under en saa skyndsom Behandling kunne antages at ville komme i Betragtning.

Komiteen tillader sig saaledes principalt at indstille til Odelsthinget at fatte følgende Beslutning til

L o v

om Ophævelse af det hidtil bestaaende Forbud mod at Jøder indfinde sig i Riget m. v.

§ 1.

Det i Norske Lovs 3die Bogs 22de Kapitels 1ste og 2den Artikel indeholdte Forbud mod at Jøder indfinde sig her i Riget sættes herved ud af Kraft.

§ 2.

Loven af 16de Juli 1845 om dem, der bekjende sig til den kristelige Religion uden at være Medlemmer af Statskirken, udvides til ogsaa at gjælde med Hensyn til dem, der bekjende sig til den mosaiske Tro. Forsaavidt der iøvrigt, paa Grund af deres Troesbe-
kjendelse, skulde blive nogen særlig Bestemmelse til Afsigelse fra bemeldte Lov fornøden, gives samme af Kongen, indtil anderledes ved Lov vorder bestemt.

Subsidiariter foreslaaer Kommitteem for Øbels-
thinget at fatte følgende Beslutning til

L o v

om Jøernes Afgang til Riget.

Norske Lovs 3die Bogs 22de Kapitels 1ste og 2den Artikel skal ikke være til Hinder for at Jøder kunne, som Fremmede, frit besøge og bereise Landet og som Saadanne der op-
holde sig.

De ovennævnte Dokumenter vedlægges.

Christiania, i Konstitutions-Kommitteem den
6te September 1851.

N. Dahl,

Kommitteens Formand.

N. Koren,

Kommitteens Sekretær.